

Dokument BISOP – Manuál pro organizaci očkování v domovech pro seniory ve Francii

Očkování v domovech pro seniory je v ČR i v jiných zemích absolutní prioritou. Jsou pro to velmi dobré důvody, které jsme vysvětlovali v naší [tiskové zprávě](#) z 28.12. Některé kraje již také k očkování v domovech seniorů aktivně přistoupily. Podle [prezidenta](#) Asociace poskytovatelů sociálních služeb (APSS) Jiřího Horeckého z 12. ledna je v ČR zatím naočkováno asi šest procent domovů pro seniory, postižené a se zvláštním režimem. Podle zjištění APSS má zájem o očkování 73 procent klientů a polovina pracovníků domovů.

I když očkování již probíhá, Ministerstvo zdravotnictví zatím (k 13.1.) neposkytlo, pokud je nám známo, žádné podpůrné materiály pro organizaci očkování v těchto zařízeních. Metodický pokyn z 5.1. (hlavní dokument, strana 4) uvádí: „MZ ČR zajistí maximální dostupnost všech edukačních materiálů pro odborníky na svém veřejně přístupném webu“ a „Tiskový odbor MZ ČR ve spolupráci s Českou vakcinologickou společností a Státním zdravotním ústavem zabezpečí přípravu příslušných instruktážních videí ke správné aplikaci očkovacích látek.“ Obáváme se, že toto tvrzení je zatím pouhou proklamací.

Jak jsme psali na [blogu](#) 6. ledna, očkování v těchto zařízeních je totiž třeba připravit, zejména hovořit jak s klienty, tak s pracovníky domovů. Detailní instrukce o přípravě jsme našli například v USA, včetně jednoduchého vysvětlení očkování specificky pro klienty domovů pro seniory. Ve Velké Británii existují též instrukce a doporučení pro očkování osob s Alzheimerovou chorobou.

Rozhodli jsme se tedy přeložit několik bodů z 45stránkového návodu, který používají pro domovy pro seniory a obdobná zařízení ve Francii.

- Francouzská verze je dostupná na webu francouzského Ministerstva zdravotnictví [Guide vaccination contre la covid EHPAD - USLD](#)
- Celý dokument má 45 stran
- Zde jsou pouze vybrané části: úvod, organizace očkování a FAQ
- Shrnutí a překlad pro BISOP připravila Dita Eckhardtová

Obecné principy 2

Příprava na vakcinaci 2

Organizace samotného očkování (strana 25 - 26)	3
Často kladené otázky, výběr (strana 35 - 38)	4

Obecné principy

Cíl: snížit mortalitu a závažné případy onemocnění, ochránit občany a zdravotní systém

Tři hlavní principy vakcinace: dobrovolnost, bezplatnost, bezpečnost

Příprava na vakcinaci

(je třeba začít okamžitě, ještě před první dodávkou vakcín) (str. 6 - 7)

1. Zvolit odpovědnou osobu v dané instituci (ředitel, koordinátor, referent...) a stanovit pravidla pro očkování.
 - a. Jde především o vytvoření organizačního výboru, stanovení zdravotního referenta a koordinátora pro logistické a administrativní otázky.
 - b. Plánování vakcinace je třeba provádět s ohledem na datum dodávky.
 - c. Každá instituce dostane 3 dodávky:
 - i. první podle potřeb zařízení (informaci o potřebném množství odešle toto zařízení nejpozději 3 dny před dodávkou)
 - ii. druhá dorazí tři týdny po první jako druhá dávka vakcíny pro již očkované a pro ty, kteří nedostali vakcínu v první fázi
 - iii. třetí pro ty, kteří byli poprvé očkováni v druhé fázi.
 - d. Je třeba, aby očkování proběhlo do tří dnů po dodání vakcíny do daného zařízení.
2. Informovat zaměstnance, nemocné/obyvatele, jejich blízké a rodiny o pravidlech pro přístup k vakcinaci a o jednotlivých fázích. Ideální je podpořit nemocné, aby si vybrali osobu, která je bude doprovázet ke konzultacím před očkováním.
3. Informovat odpovědné úřady o kritériích přístupu k vakcinaci v první fázi, o principech a etapách dalších fází.
4. Zajistit nezbytné zdroje (lékaři, další personál, materiál, administrativní náležitosti) pro plánování a realizaci konzultací před samotnou vakcinací.
5. Naplánovat konzultace před očkováním, díky kterým bude možné předepsat očkování podle doporučení ministerstva/dalších úřadů a jeho názoru na dostupnou očkovací látku.
 - a. Informovat ošetřující lékaře a provést konzultace před očkováním. Zajistit náhradní lékaře místo těch, kteří nemohou konzultace provést.
 - b. Vyzvat zaměstnance, aby se poradili se svými ošetřujícími nebo pracovními lékaři, zda splňují podmínky pro účast v první fázi očkování. Pokud nesplňují, je

potřeba jim oznámit, že mohou s lékařem konzultovat možnost očkování, pokud budou nadbytečné dávky.

6. Ověřit dostupnost nezbytných nástrojů pro přípravu a provedení vakcinace.

7. Zajistit nezbytné zdroje (lékaři, další personál, materiál, administrativní náležitosti) pro provedení samotného očkování, a to velmi krátkých termínech od obdržení očkovacích látek (řádově maximálně 72 hodin). Přesné maximální datum použití dávek bude uvedeno při dodání.

8. Nejpozději 5 dní před datem dodávky vytvořit v souladu s lékařským tajemstvím seznam potenciálních kandidátů na očkování (pacienti, obyvatelé i zaměstnanci), aby mohla instituce svému referenčnímu kontaktu (lékárna nebo jiný dodavatel) oznámit přesný počet požadovaných dávek.

9. Provést test očkovacího cyklu nanečisto.

Organizace samotného očkování (strana 25 - 26)

IV. Organizace očkování

Samotné očkování proti COVID-19 musí splňovat požadavky na bezpečnost a kvalitu péče na stejné úrovni jako u očkování, které se provádí v rámci běžných preventivních opatření. Praktické metody a jednotné informační nástroje budou vyvinuty na národní úrovni, jakmile budou k dispozici data a doporučení zdravotnických autorit.

IV.1. Před očkováním

IV.1.a. Seznam obyvatelů domova, kteří mají být očkováni

Stanovuje jej koordinující lékař, doporučující lékař nebo lékař dané směny.

Na tomto seznamu jsou obyvatelé, kteří využili konzultace před očkováním a kteří si očkování zvolili.

IV.1.b. Seznam zaměstnanců, kteří mají být očkováni

Stanoví jej lékař na základě seznamu personálu, který doporučila pracovní zdravotní služba, a seznamu personálu, který sestavil lékař po konzultaci s odborníkem. Pracovní lékaři a praktičtí lékaři předepisují očkování s ohledem na závažné rizikové faktory.

Vznikne také další seznam neprioritních pracovníků, kteří si přejí mít přístup k očkování, v případě, že skutečný počet očkovaných osob bude nižší než objem dávek dodaných do zařízení. Cílem je, aby se minimalizoval počet dávek, které by nebyly použité a proto by musely být vyřazeny.

IV.1.c. Kontrola zdravotního stavu očkovaných osob (platí pro první a druhou injekci)

Ověření dlouhodobých a dočasných kontraindikací těsně před pokračováním v každé injekci podle bodů kontrolního seznamu.

IV.1.d. Kontrola dostupnosti vakcín a materiálů pro vakcinaci a dalšího spotřebního materiálu
Před dodáním dávek vakcíny je nezbytné zajistit dostatečný přísun injekčního materiálu a dalšího spotřebního materiálu pro očkování.

IV.2 Očkování

Stejně jako u očkování proti chřipce lze očkování COVID-19 v instituci provádět v pokojích klientů.

Příprava jednotlivých dávek z vícedávkových lahviček se provádí v ošetřovně a injekce se aplikuje v závislosti na očkovaném (více či méně závislých osobách, personálu) ve vhodné místnosti, při přísném dodržování aktuálně platných preventivních hygienických opatření (pravidlo 3R, biologické čištění).

Před každým očkováním je nutné:

- ověřit totožnost osoby;
- zkontrolovat, zda dotyčná osoba nemá dočasnou kontraindikaci k očkování, zda podstoupila konzultaci před očkováním a zda podepsala souhlas s očkováním.

V případě zdravotních potíží je třeba povolat přiděleného lékaře na geriatrické pohotovosti.

Často kladené otázky, výběr (strana 35 - 38)

Bylo rozhodnuto a oznámeno, že očkování proti COVID-19 nebude povinné a bude výsledkem svobodné volby každého. Otázka volby očkování je tedy zásadním a nezbytným výchozím bodem.

Shromažďování souhlasu osoby se provádí v rámci zákona a obvyklých pravidel, která lékaři znají a praktikují na základě kodexu veřejného zdraví a etického kodexu.

Jak jsou obyvatelé domova pro seniory a jejich rodiny informováni o organizaci očkovací kampaně v zařízení?

Zařízení sděluje (e-mailem, poštou, informačními brožurami) všem zúčastněným osobám informace, které má k dispozici, které se týkají charakteristik vakcíny, organizace očkování a plánovaných postupů pro získání souhlasu obyvatel.

Tyto předběžné informace umožňují obyvatelům a jejich rodinám se připravit na konzultaci před očkováním. Navrhuje se, aby zařízení vyzvala klienty, aby před konzultací před očkováním určili důvěryhodnou osobu, pokud ji nemají.

Ředitelé zařízení musejí zajistit, aby informace byly všem jasné a srozumitelné.

Je v zařízení zavedena konzultace před očkováním, a pokud ano, jaký je její cíl?

Ano, stejně jako u každého očkování je pro předepsání vakcíny povinná konzultace před očkováním. Provádí se v zařízení osobně nebo telefonickou konzultací s ošetřujícím lékařem, koordinačním lékařem nebo jiným lékařem, aby obyvatel domova pro seniory nemusel cestovat mimo zařízení.

Cílem konzultace před očkováním je:

- zjistit nepřítomnost dočasné nebo trvalé kontraindikace pro očkování a určit přínosy a rizika očkování (historii alergií, aktuální infekční epizody, prodělání infekce COVID-19 s příznaky, od které uplynuly méně než 3 měsíce, jakož i datum očkování proti chřipce (k tomu muselo dojít nejméně 3 týdny před očkováním proti COVID-19));
- poskytnout nezbytné informace (indikace, kontraindikace, známé vedlejší účinky, poměr přínos/riziko atd.), aby osoba mohla vyjádřit svoji volbu, zda bude či nebude očkována.

Odborník dbá na to, aby poskytoval čestné, jasné, vhodné a srozumitelné informace. Cílem je informace zprostředkovat dané osobě tak, aby co nejlépe porozuměla, bez ohledu na stupeň její autonomie.

Může konzultace proběhnout na dálku?

Konzultace před očkováním se provádí vždy, pokud je to možné, osobně. Lze ji též provést na dálku, telekonzultací. Konzultace před očkováním musí být provedena nejpozději 5 dní před zahájením očkování, aby zařízení mohlo zjistit požadovaný počet dávek.

Je třeba konzultaci před očkováním písemně dokumentovat?

Ano, záznamy z konzultace před očkováním budou zaneseny do zdravotnické dokumentace dané osoby a do francouzského informačního systému pro sledování očkování proti SARS-COV-2, který je v provozu od 4. ledna 2021 a jehož použití je povinné.

Lékař bude zaznamenávat následující informace

- Poskytování spravedlivých, jasných a vhodných informací pacientovi s upřesněním, zda tyto informace byly poskytnuty za přítomnosti třetí strany (viz níže);
- Získání souhlasu:
 - V lékařské dokumentaci osoby: doporučuje se určit nejvhodnější metodu získání tohoto souhlasu (osoba sama nebo po konzultaci s třetí stranou)
 - V informačním systému bude nutné zaškrtnout políčko vyjádření souhlasu (ano/ne).

Nedoporučuje se však žádat samotného obyvatele, aby písemně potvrdil svůj souhlas, čímž se budeme sledovat pravidla obecného práva.

Může obyvatele během konzultace před očkováním doprovázet třetí strana?

Ano, obyvatel domova může být, pokud si to přeje, během konzultace před očkováním doprovázen třetí stranou.

Tato třetí strana mu pomáhá porozumět obdrženým informacím, jeho právům s ohledem na jeho volbu ohledně očkování.

Touto třetí stranou mohou být:

- důvěryhodná osoba, pokud ji určil rezident;
- opatrovník, pokud jej má osoba přidělena;
- rodič nebo blízký příbuzný;
- dobrovolník, kterému daná osoba důvěřuje.

Třetí strana nemůže v žádném případě vyjádřit souhlas nebo odmítnutí obyvatele, pokud je tento plně schopný vyjádřit svoji volbu. Třetí strana hraje podpůrnou roli a je informován o výběru rezidenta.

Jak je v souvislosti s probíhající epidemií organizován příchod třetí strany do zařízení?

Návštěvy, která jsou zaměřeny na podporu starších osob v rámci očkování, se musejí být konat v přísném souladu se zdravotními pokyny a platnými opatřeními.

Musí osoba vyjádřit svou volbu provést během konzultace před očkováním, nebo může požádat o čas na rozmyšlenou?

Pokud si daný obyvatel přeje využít dodatečnou dobu na rozmyšlení, aby lépe porozuměl obdrženým informacím a zvážil svoji volbu, je mu tato doba samozřejmě poskytnuta. Pokud však tento odklad není slučitelný s termínem pro objednání vakcín, bude mu očkování nabídnuto znovu později.

Má obyvatel domova právo odmítnout očkování?

Očkování proti COVID-19 není povinné. Každý má proto právo odmítnout. Lékař je povinen respektovat vůli dané osoby poté, co ji informoval o důsledcích této volby.

Může obyvatel domova pro seniory změnit své rozhodnutí a odvolat svůj souhlas?

Ano, obyvatel domova může svůj původní souhlas odvolat – jakýmkoliv prostředky, včetně verbálního nebo neverbálního –, a to až do poslední chvíle před injekcí vakcíny. Lékař je povinen toto rozhodnutí respektovat.

Pokud obyvatel domova očkování odmítne, budou s ním odborníci v zařízení zacházet odlišně?

Odmítnutí očkování nesmí mít samozřejmě žádné negativní důsledky na zacházení s obyvateli domova. Odborník odpovědný za získání jeho souhlasu musí jasně vysvětlit neutralitu rozhodnutí rezidenta a je vázán lékařským tajemstvím.

Obyvatel domova má omezenou způsobilost k právním úkonům. Kdo v tom případě rozhoduje o očkování?

V tomto případě by se měla používat pravidla, která jsou obvykle platná pro všechny lékařské procedury. Ve všech případech a dokonce i v nejsilnějším režimu ochrany je třeba dbát na to, aby byla hlavní vůle dané osoby v takové míře, v jaké ji její stav dovoluje vyjádřit.